

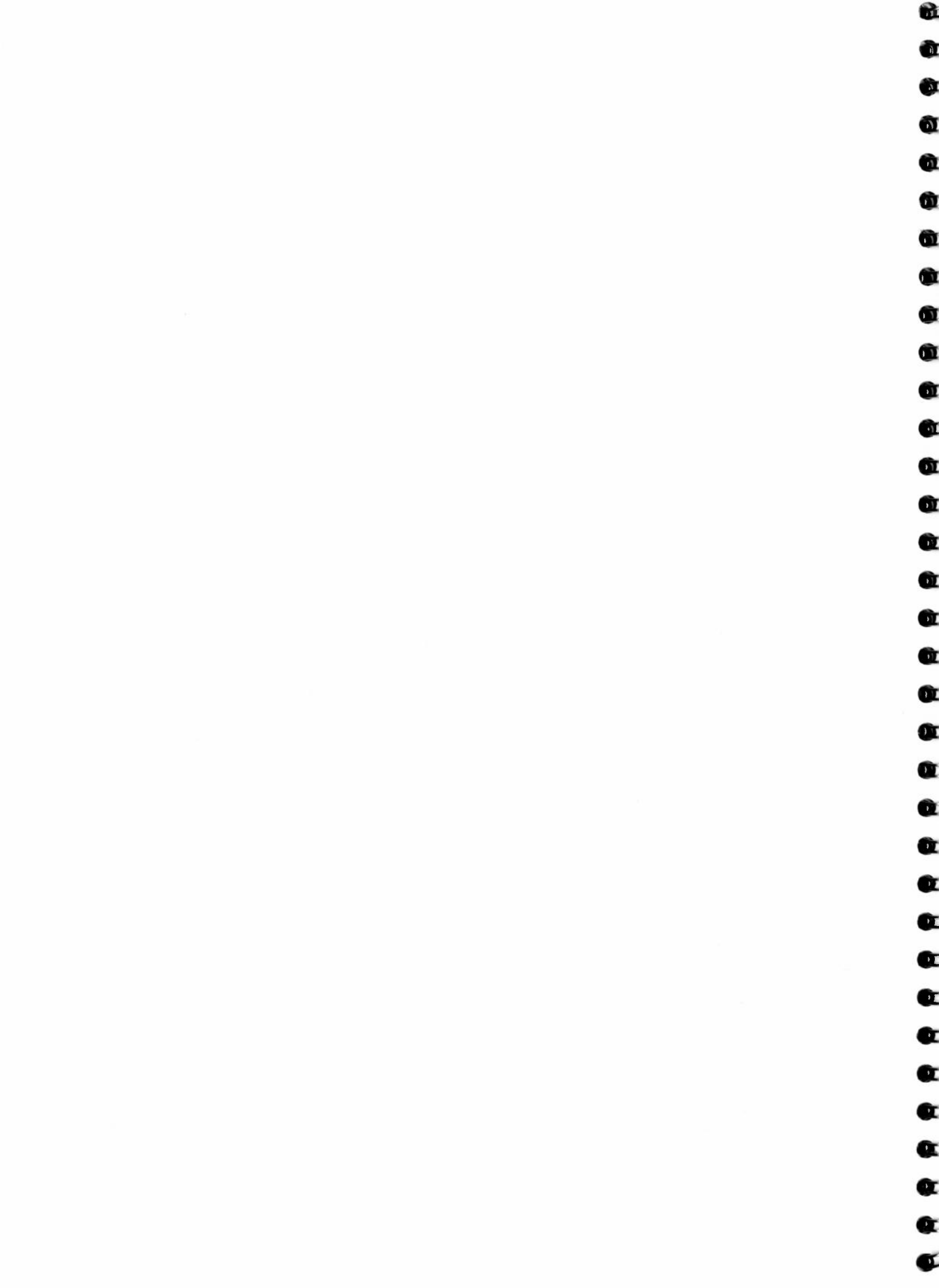
DEN UYLPARK ALMERE

toelichting bij het definitief ontwerp voor de renovatie

20 februari 2002

ANK BLEEKER EN ANNEKE NAUTA landschapsarchitecten BNT

Alexanderweg 12, 6721 HG Bennekom
telefoon 0318 416976 fax 0318 413637
natable@worldonline.nl

DEFINITIEF ONTWERP VOOR DE RENOVATIE VAN HET DEN UYLPARK IN ALMERE

Inleiding

Het Den Uylpark vormt samen met het Beatrixpark en de begraafplaats één van de groene longen van Almere-Stad. Meer nog dan het Beatrixpark ligt het Den Uylpark op een cruciaal punt tussen Muziekwijk, Stedenwijk en het stadscentrum. Met het aanliggende Manifestatieveld en het terrein rond de Heerenborgh is het Den Uylpark als het ware een scharnier tussen die delen van de stad. Het park is ca 20 jaar geleden aangelegd naar een ontwerp van Celine Nienhuis en Paul de Maar. Het is zo'n 10 ha groot en werd destijds ingericht als buurtpark met een kinderboerderij, een vaste plantentuin en een JOP (een Jongeren OntmoetingsPlek).

Nu is het park aan zijn eerste renovatie toe. Ter voorbereiding daarvan is een Plan van Aanpak gemaakt. Dit beschrijft de situatie in het park als volgt: "Het Den Uylpark verkeert in slechte staat. Het groen, het parkmeubilair en de verharding zijn gedurende een lange periode niet of nauwelijks onderhouden i. v.m. minimale onderhoudsgelden." De gemeente Almere wil het park daarom een kwaliteitsimpuls geven. Hiermee volgt Almere de lijn die met de renovatie van het naastgelegen Beatrixpark is ingezet. De veranderingen in het Den Uylpark zullen echter niet zo ingrijpend zijn omdat het budget voor de veranderingen beperkter is.

De grenzen van het plangebied voor de renovatie bestaan uit: de Stedendreef aan de westzijde, de Rameaugracht aan de zuidwestzijde, de Parkwetering aan de oostzijde en de spoorlijn aan de noordzijde. Het Manifestatieveld en de omgeving van de horeca aan de Amsterdamweg behoren niet tot het feitelijke plangebied maar bij de renovatie wordt wel ruimte gelaten voor een verdere ontwikkeling van die naastgelegen terreinen. De relatie van het Den Uylpark met de omgeving van de Heerenborgh zou bijvoorbeeld wel eens geïntensiveerd kunnen worden als daar nieuwe recreatieve functies een plek krijgen.

De situatie

Sinds de aanleg zijn de beplantingen in het park behoorlijk gegroeid, er zijn fraaie lanen en boomgroepen en het bos begint al aardig structuur te krijgen. Maar door de voorspoedig gegroeide beplanting zijn er ook knelpunten uit het oorspronkelijk ontwerp naar voren gekomen: er is geen overzicht, er is nauwelijks een relatie met het water en veel ruimtes hebben eenzelfde maat waardoor het moeilijk oriënteren is. Ook in de padenstructuur ontbreken hoofd- en bijzaken. Het beperkte onderhoud in de afgelopen jaren heeft ook tot problemen geleid; het park ziet er slordig uit en de vaste plantentuin is geheel overwoekerd.

Hoewel er een aantal bijzondere plekken is, zoals de kinderboerderij, de JOP en het standbeeld van Den Uyl is het toch wenselijk dat er meer te doen is in een park van deze omvang en met zoveel gebruikers in de buurt. Eigenlijk is het park tamelijk saai, door het gebrek aan kleur, door de beperkte sierwaarde van de beplanting en door het nagenoeg ontbreken van attractiepunten. De bruikbaarheid kan bijvoorbeeld verbeteren door het beter benutten van de oeverlijn en het water als aantrekkelijk zone en door meer functies in het park te brengen. Er moet gezocht worden naar gebruiksmogelijkheden die goed aansluiten bij de wensen vanuit bewoners van de omliggende buurten (voor jong en oud, voor actief en passief, enz.).

Wensen en randvoorwaarden

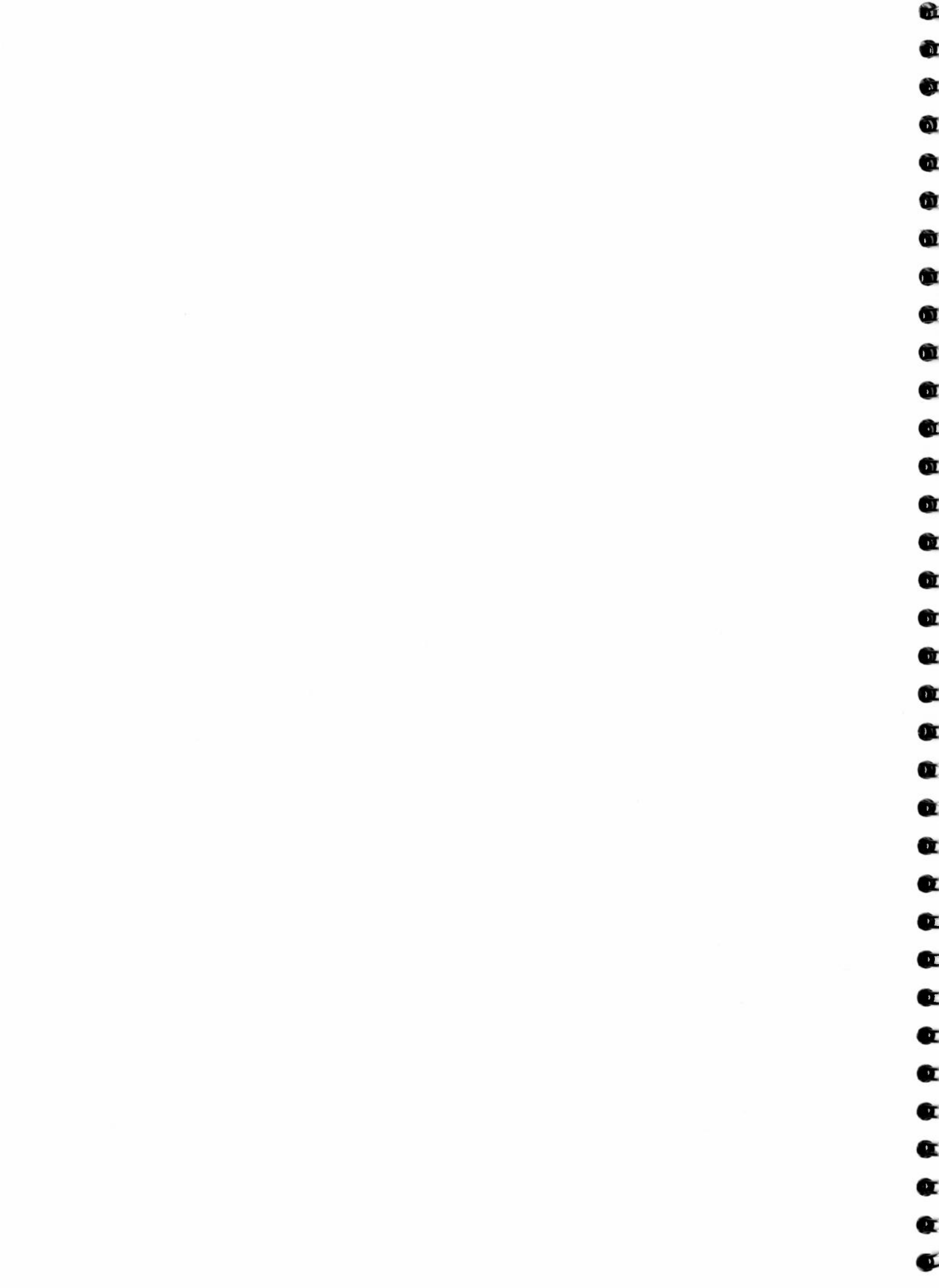
Naast de in het Plan van Aanpak beschreven doelen van de kwaliteitsimpuls, zijn er aanvullend wensen naar voren gekomen uit gesprekken met bewoners uit de buurt en anderen die het park gebruiken. Ook hebben de ambtelijke betrokkenen onder andere tijdens een gezamenlijke wandeling door het park nog wensen en ideeën naar voren gebracht.

Samenvattend komen wij tot het volgende overzicht van doelen, wensen en randvoorwaarden:

- het achterstallig onderhoud moet worden weggevoerd. Dat betekent: structureel en intensiever groenonderhoud, vervangen van banken en prullenbakken, vernieuwen van de paden;
- in de aanpak wordt aangesloten bij het Beatrixpark, zonder dat het Den Uylpark zijn identiteit van een eigenstandig buurtpark verliest;
- in het park moeten meer beeldbepalende accenten en voorzieningen komen naast het standbeeld van Joop den Uyl, de dierenweide en de JOP;
- het park moet opener en ruimer worden door onder andere de grote open ruimte te vergroten, daardoor verbetert de oriëntatie en nemen de gebruiksmogelijkheden toe;

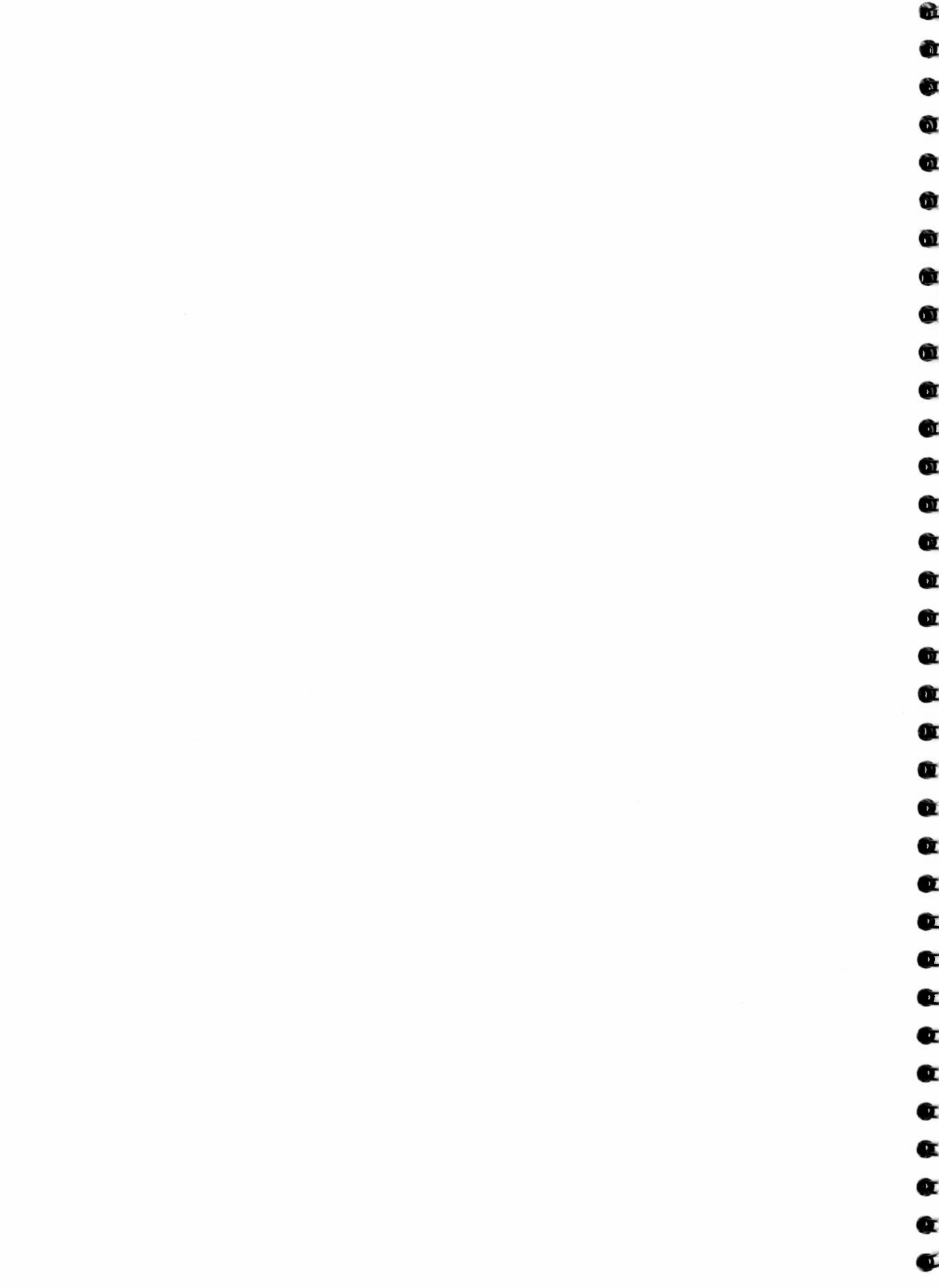

- het padenstelsel vraagt om een vereenvoudiging waarbij hoofd- en bijzaken duidelijk worden. Naar aanleiding van de ervaring in het Beatrixpark is ervoor gekozen om voet- en fietspaden gescheiden te houden. De hoofdfietsroutes moeten daarbij instand gehouden worden, andere paden kunnen op beperkte schaal opgeheven of juist nieuw aangelegd worden;
- verhogen van de natuurwaarde; op dit moment zijn er op dit gebied nauwelijks vermeldenswaardige zaken aanwezig. Wel hebben een aantal plekken potentie voor natuurontwikkeling. De zuidelijke helling van de spoordijk kan goed benut worden voor de ontwikkeling van een interessante droge ecotoop met bijzondere planten en misschien met de hagedis. Ook de oeverstrook langs de Rameau-gracht biedt kansen: die zone is ook in droge perioden vochtig. Verder hebben de bosvakken potenties voor de ontwikkeling van een rijk boscotoop met weelderige randen (ook mooi om te zien en spannend om in te spelen);
- de skeelervereniging die een onderkomen heeft bij de ijsbaan wil graag een goede verbinding met het circuit in het Beatrixpark;
- de dierenweide wordt door een stichting beheerd; deze stichting wil graag dat het gebouw bij de dierenweide beter zichtbaar wordt gemaakt, dit om vandalisme tegen te gaan.

HUIDIGE SITUATIE

Ontwerp

In hoofdlijnen zijn er in het ontwerp 3 veranderingen in het Den Uylpark aangebracht:

1. het park is naar het zuiden en oosten opener gemaakt door bosvakken te verkleinen. Daardoor komt er meer licht, is er meer oppervlakte om te spelen, ontstaan er doorzichten en wordt de relatie met het water verbeterd;
2. het padenstelsel is vereenvoudigd. Door een noord-zuid richting als hoofdrichting aan te zetten kan men zich er beter oriënteren; ook is er een nieuw pad ontworpen tussen de Heerenborgh en het Componistenpad;
3. er zijn plekken toegevoegd met een bijzondere gebruikswaarde, bestaande plekken worden opgeknapt.

1. Meer ruimte

Het is de bedoeling om het park richting de Heerenborgh en de omliggende vaarten te verruimen. Door grote bosvakken op te knippen in kleinere clumps en door sterk te dunnen in de grote driehoekige boomweide (kap van ca 75% van de bomen). Dat brengt meer licht en lucht in het park. Door op deze manier onder andere de veelgebruikte weide te vergroten is er meer plaats voor activiteiten. Dat is niet alleen leuk voor de actievelingen maar ook voor de kijkers. De verruiming naar het zuiden maakt het bovendien mogelijk om de omgeving van de Heerenborgh meer bij het park te betrekken. De horeca-gelegenheid kan zo onderdeel worden van het park, een relatie met een wederzijdse meerwaarde.

Vanaf de Stedendreef kan men in de nieuwe situatie wat verder het park in kijken. Bijna nergens in Almere is dat vanaf de dreven mogelijk. De gronddepots aan de westkant voorkomen dat men vanuit het park de voorbij zoevende auto's kan zien.

Het overblijvende bos mag juist wat dichter worden dan nu het geval is, dat maakt het contrast tussen open en dicht nadrukkelijker ervaarbaar. In het bos zelf en in de randen moet het beheer erop gericht zijn om de natuurwaarden te verhogen. Bos en bosranden worden soortenrijker.

2. Paden

De belangrijkste verandering in het padenstelsel is de introductie van een nieuw noord-zuid georiënteerd pad tussen de spoordijk en de Tikkertjebrug (naar de Heerenborgh). Dit pad wordt de westelijke ruggengraat van het park. Vanaf het Componistenpad langs de spoorlijn kan men nu sneller het park in. De Tikkertjebrug krijgt door deze ingreep een prominentere rol, de relatie met de omgeving van de Heerenborgh wordt versterkt.

Op een aantal plaatsen worden paden verwijderd, er wordt er een spannend slingerpad door het bos gelegd en er komt een smal wandelpad langs de Parkwetering.

Door middel van de materialisering is het beoogd gebruik van de paden verduidelijkt: asfalt voor de doorgaande fiets- en skeelerpaden, gralux voor de belangrijkste wandelpaden en zand voor het slingerpad door het bos.

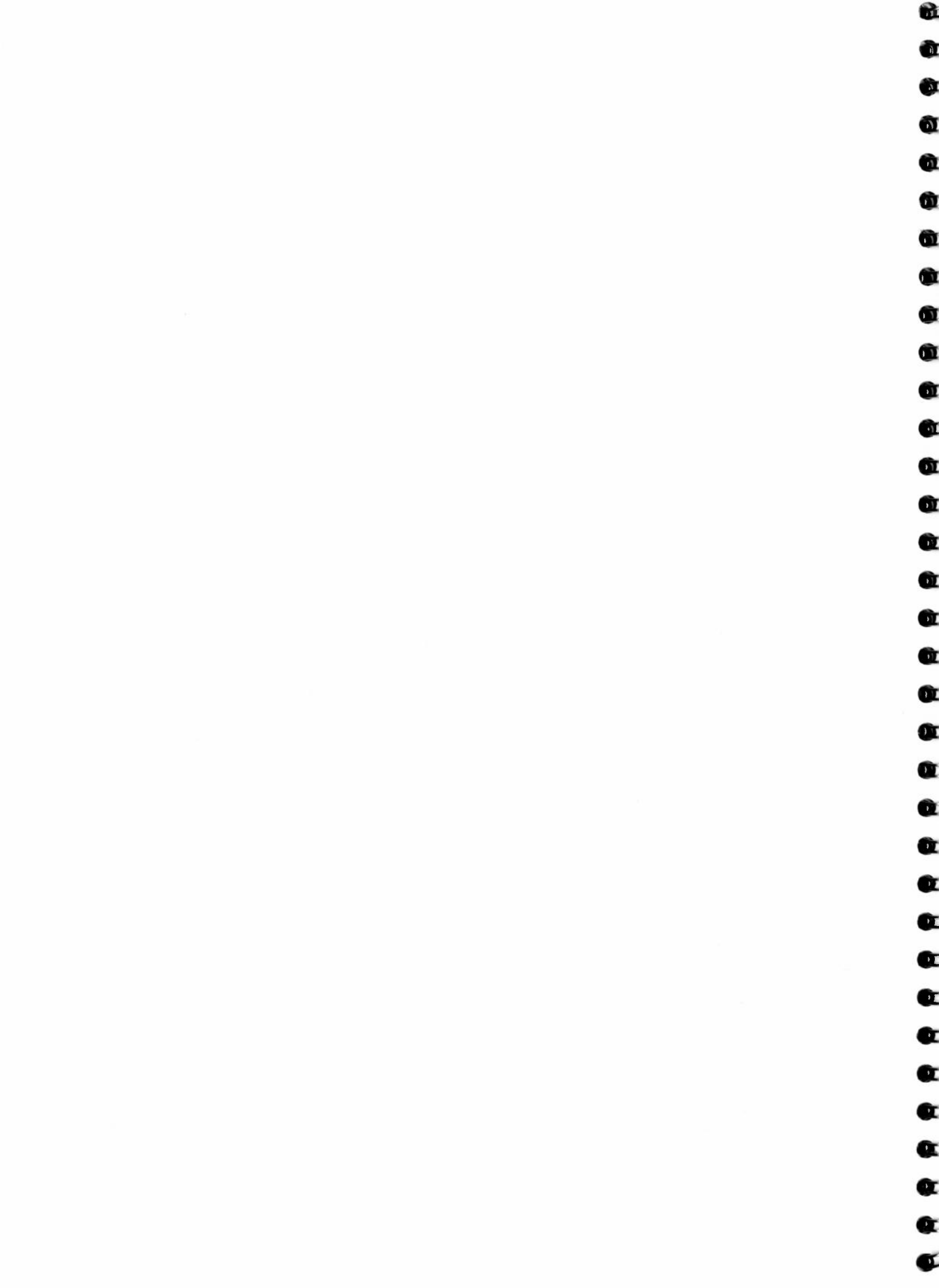
3. Plekken

Naast de speelweiden en het bos zijn er in het Den Uylpark in de toekomst een zestal plekken met een bijzondere functie:

- de vaste plantentuin die verplaatst wordt naar een zonniger plaats met banken op het zuiden,
- een grote picknickplek met mogelijkheden om te barbecuen,
- een lange steiger langs de Parkwetering,
- de JOP krijgt een uitbreiding van een spannende stelsel van vlonders langs de Rameaugracht,
- van de kinderboerderij en de dierenweide die op hun plaats blijven wordt de toegang vrijgesteld van beplanting,
- het beeld van de staatsman Den Uyl wordt verbijzonderd o.a. door er bomen en banken te plaatsen, vanaf deze plek heeft met een goed overzicht over de activiteiten op de speelweide.

Op drie plekken worden beheersmaatregelen genomen om de natuurwaarde van het park te verhogen, daardoor wordt ook de belevingswaarde verhoogd. Het gaat om:

- de op het zuiden georiënteerde helling van de spoordijk, hier kan een droge ecotoop worden gemaakt op arme (zandige) bodem
- de oeverzone naast de JOP, een permanent natte zone waar een interessante natte vegetatie tot ontwikkeling kan komen
- de bosrand tussen de picknickplek en de Stedendreef, daar is ruimte voor de ontwikkeling van een mantelzoomvegetatie

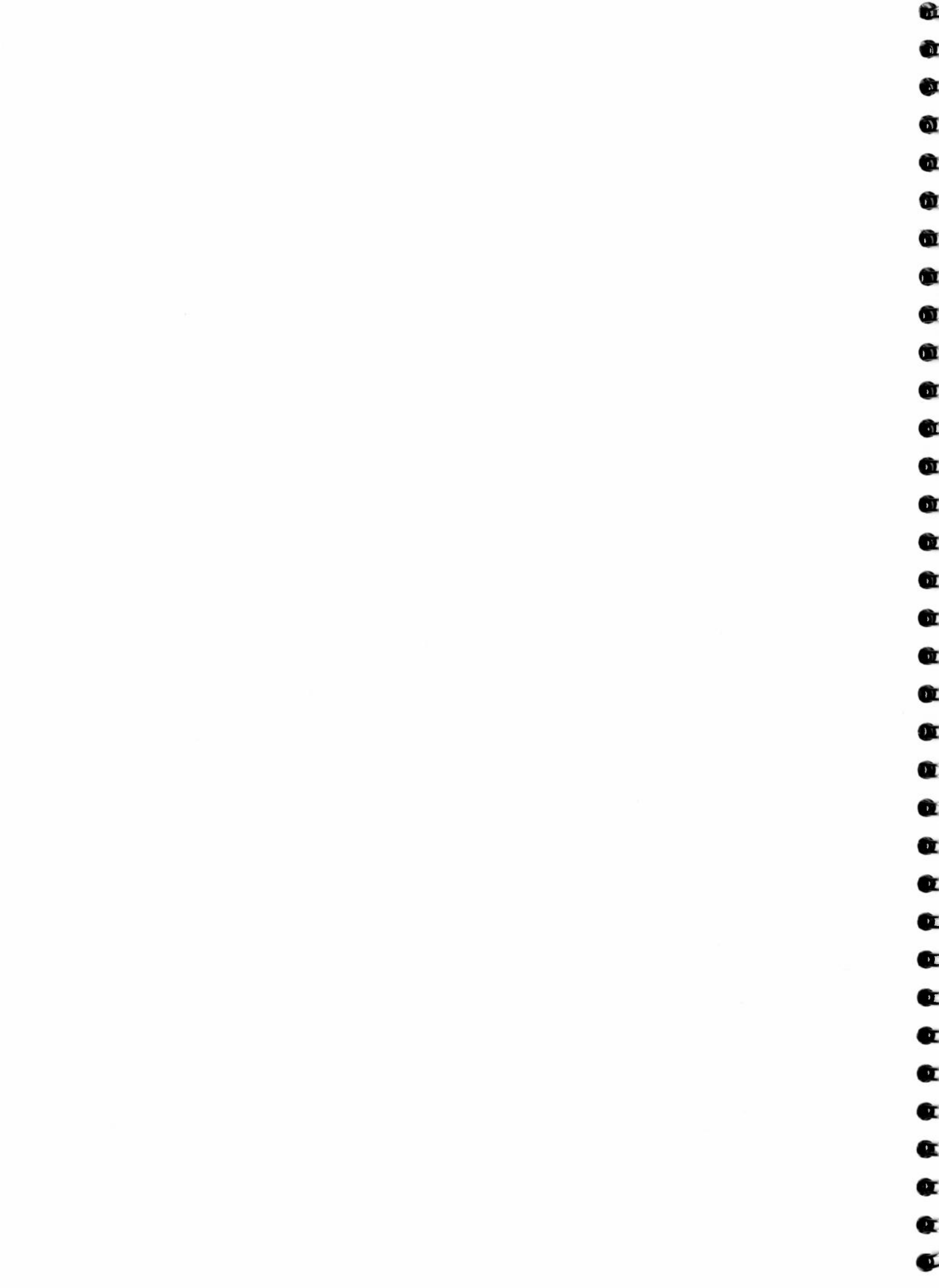

DEN UYLPARK ALMERE
definitief ontwerp

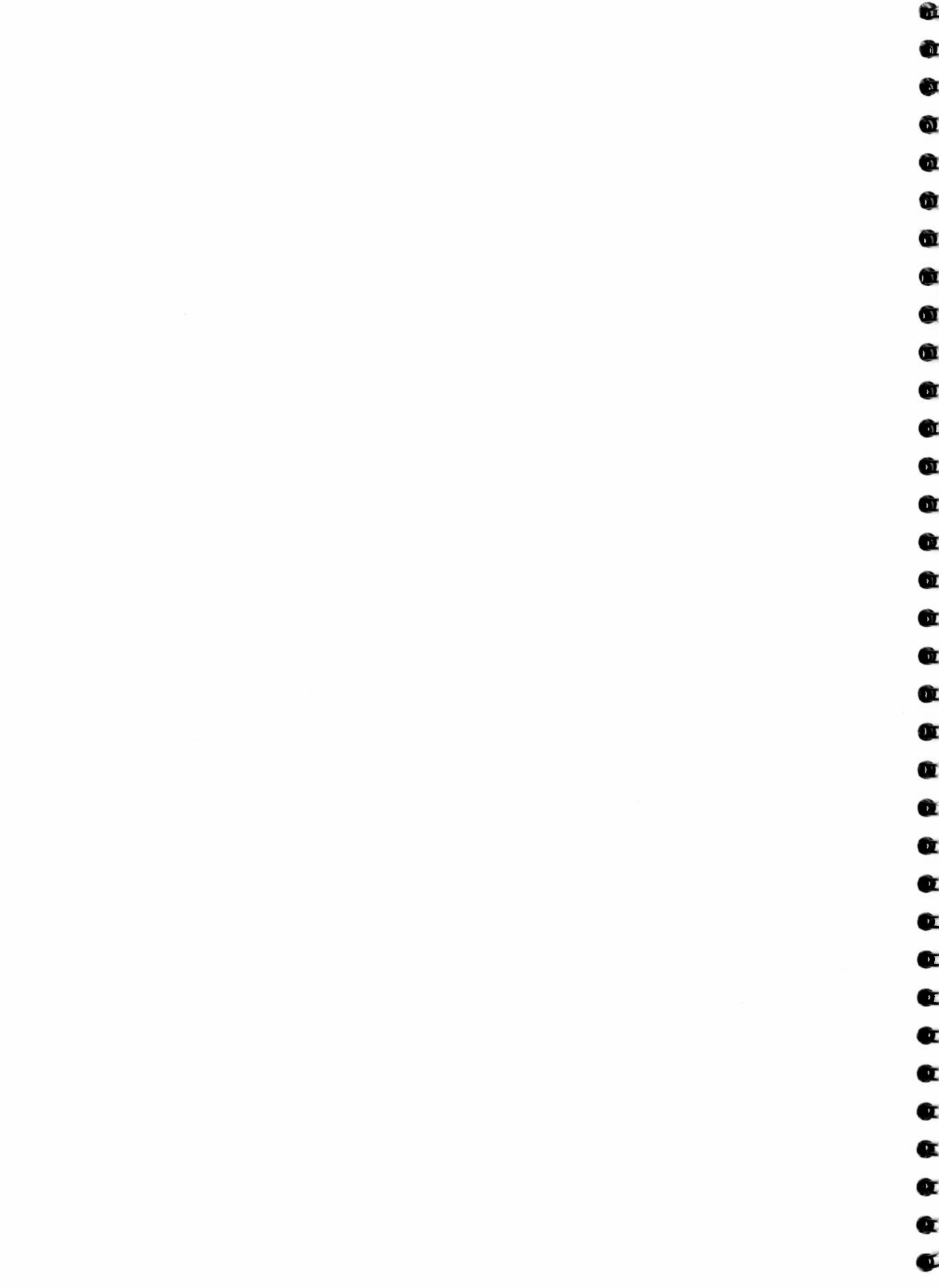

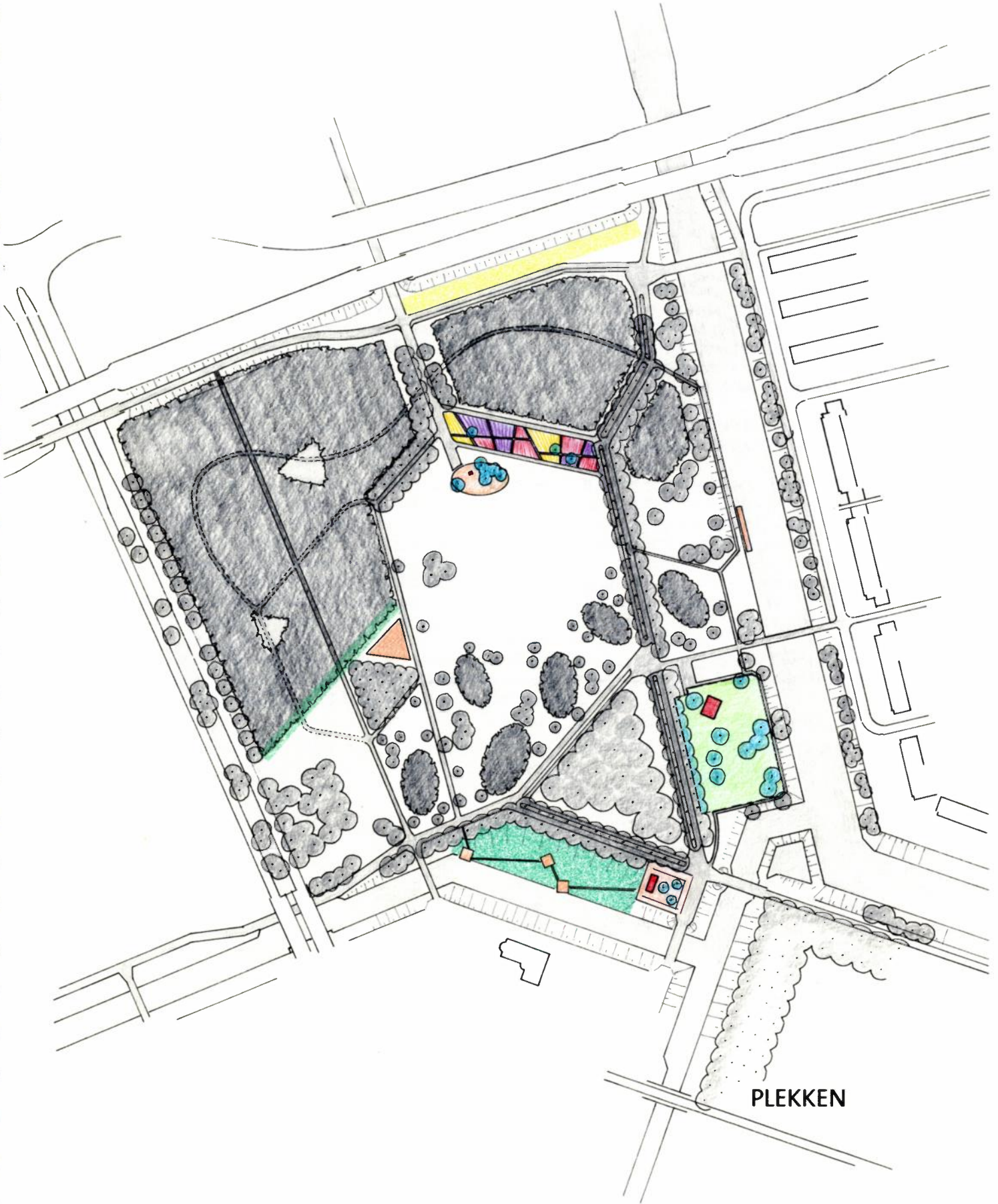
RUIMTE EN MASSA

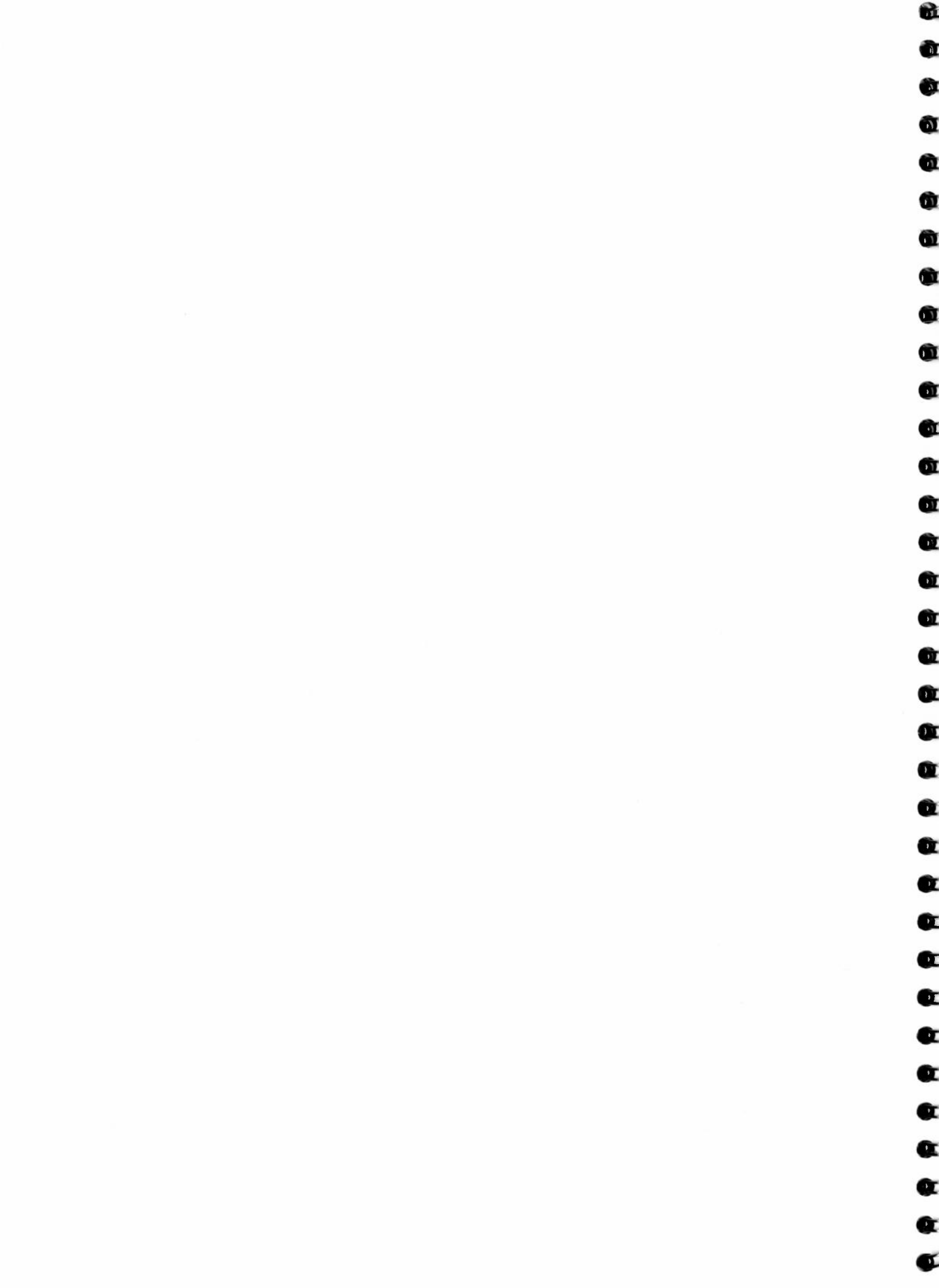

PADEN

PLEKKEN

Uitvoering in fasen

Omdat het budget voor de renovatie beperkt is kunnen niet alle plekken in de eerste fase worden aangelegd. Voor de uitvoering zijn naar verwachting 3 fasen nodig (zie kaartje uitvoeringsfasen). Nog in 2002 wordt het grootste deel aangepakt: de omvorming van het bos, de vergroting van de open ruimte, het aanleggen van de meeste paden, het opschonen van het voorterrein van de kinderboerderij, de verplaatsing van het standbeeld van de staatsman Den Uyl, de aanleg van de barbecue/picknick-plek en een eenvoudige uitvoering van de vaste plantentuin. Voor fase 2 (de steiger in de Parkwetering, de uitbouw van de vaste plantentuin en de bijbehorende paden) en fase 3 (de omgeving van de JOP en het avontuurlijke moeraspad) wordt naar financiering gezocht.

Materialen en maten

Zoals al gezegd zijn er asfalt-, gralux- en zandpaden.

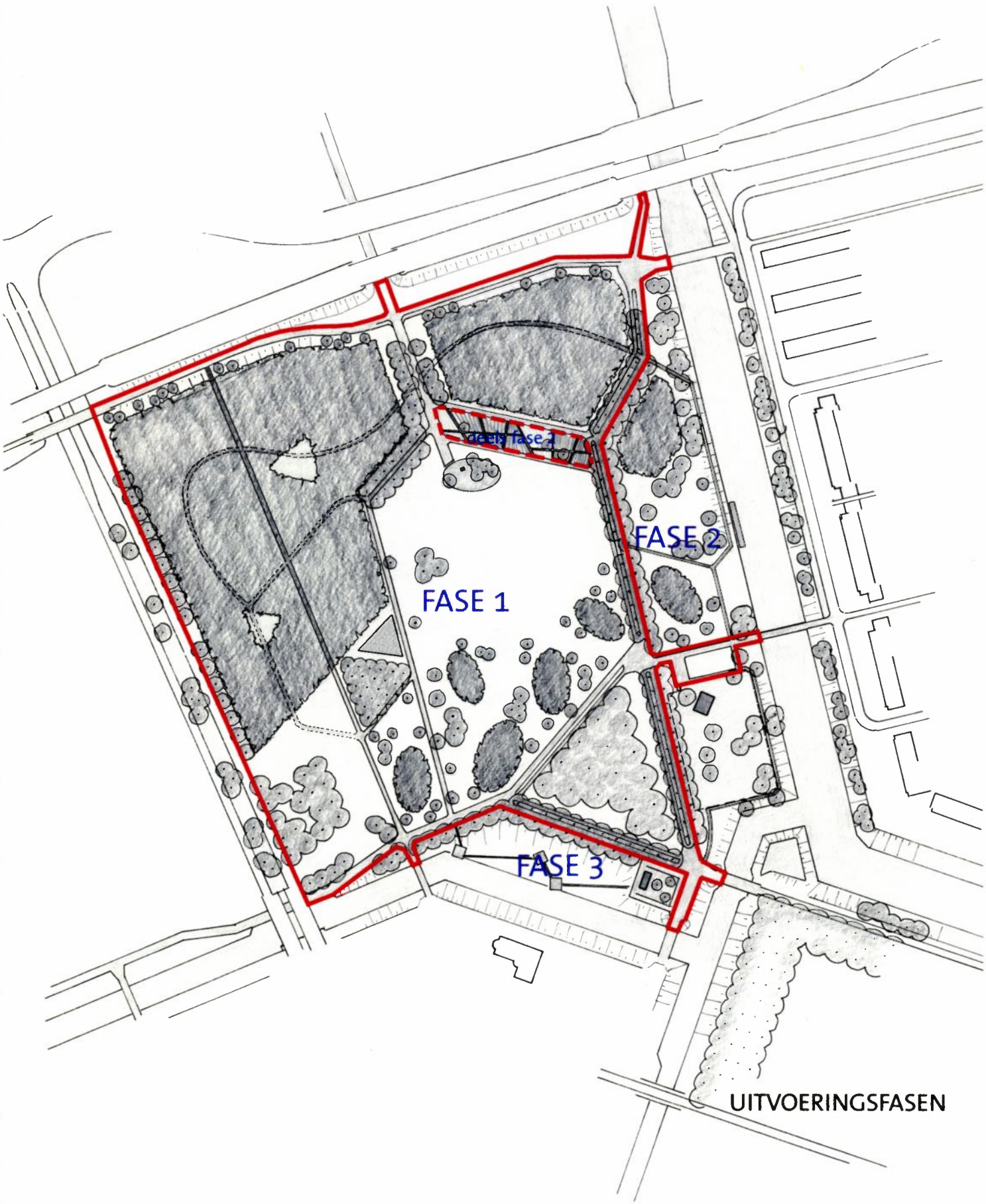
De doorgaande fietspaden van worden gemaakt van donkergrijs asfalt, ze zijn over het algemeen 3m breed. Het asfalt moet goed glad worden gelegd dat is prettig voor skeelers en skaters en het fietst natuurlijk ook prima. Op kruispunten en bij bruggen verbreed het asfalt zich, dat is veiliger. De meeste wandelpaden worden gemaakt van gralux, dat is halfverharding met een warm gele tint, net als in het Beatrixpark. De problemen die in het Beatrixpark zijn opgetreden met een aantal graluxpaden zijn hier niet te verwachten, het Den Uylpark ligt wat hoger en droger. De meeste graluxpaden zijn tussen de 1,5m en 2m breed. Het graluxpad tussen het standbeeld van Den Uyl en het Beatrixpark wordt breder: 3m.

De zandpaden in het bos zijn smal: 1,5m. Voor de aanleg is het niet nodig een cunet te graven, men kan volstaan met het aanbrengen en aanstampen van een laag van 25cm zand op de bosbodem.

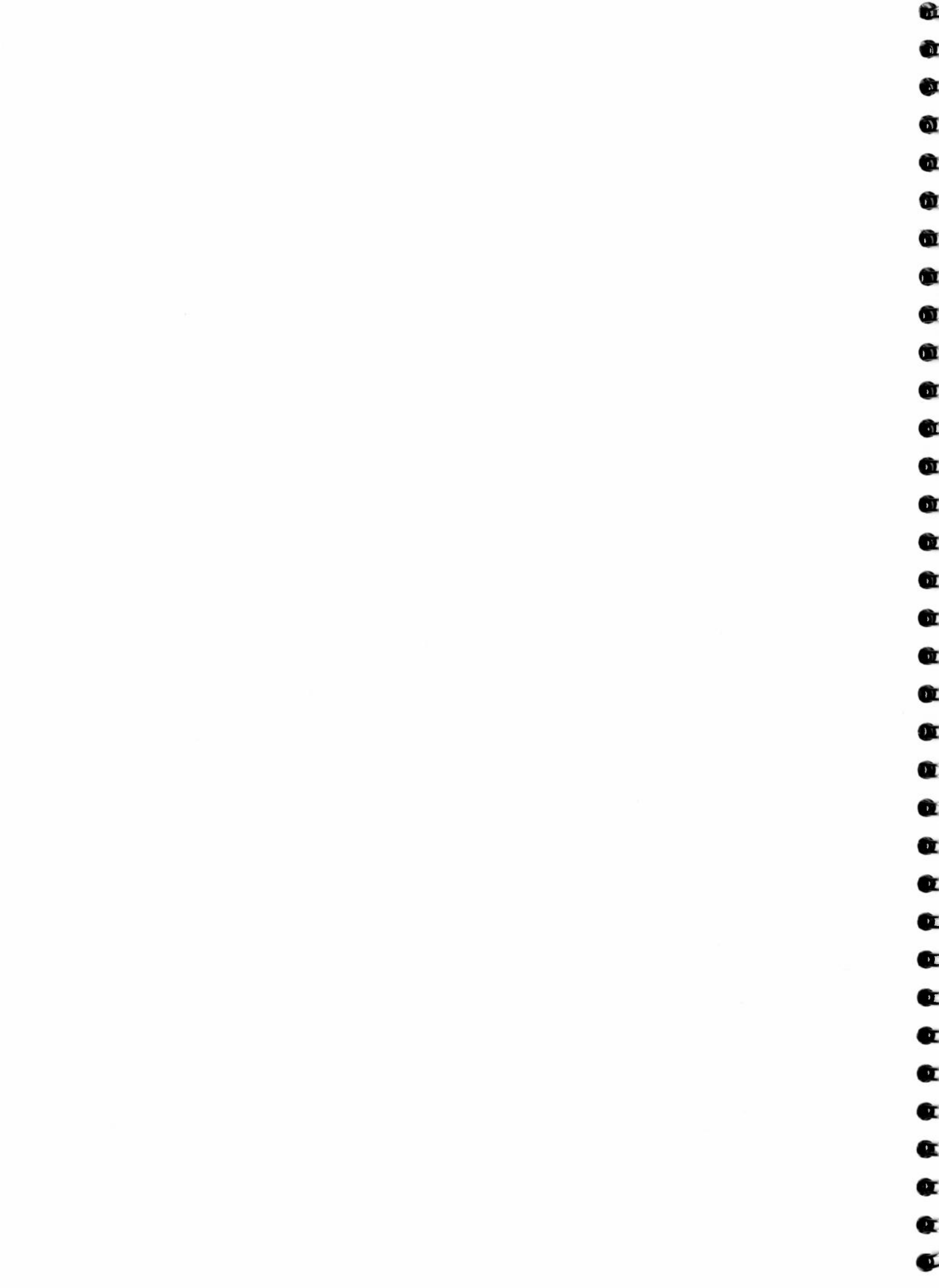
De vormgeving van de nieuwe bijzondere plekken wordt in de besteksfase exact uitgewerkt. Hier volgt het beoogde materiaalgebruik voor de plekken die in de eerste fase worden aangelegd:

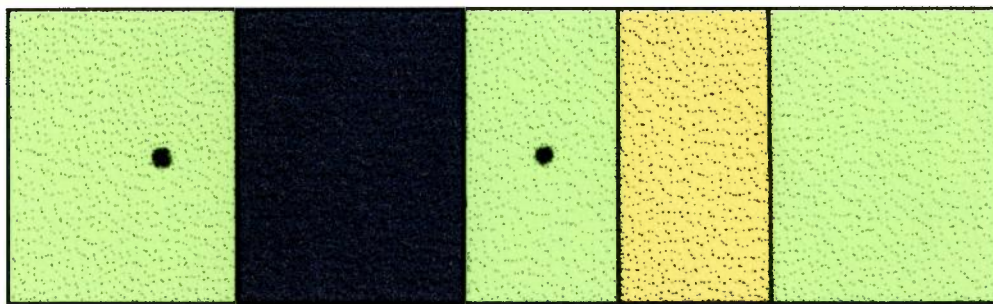
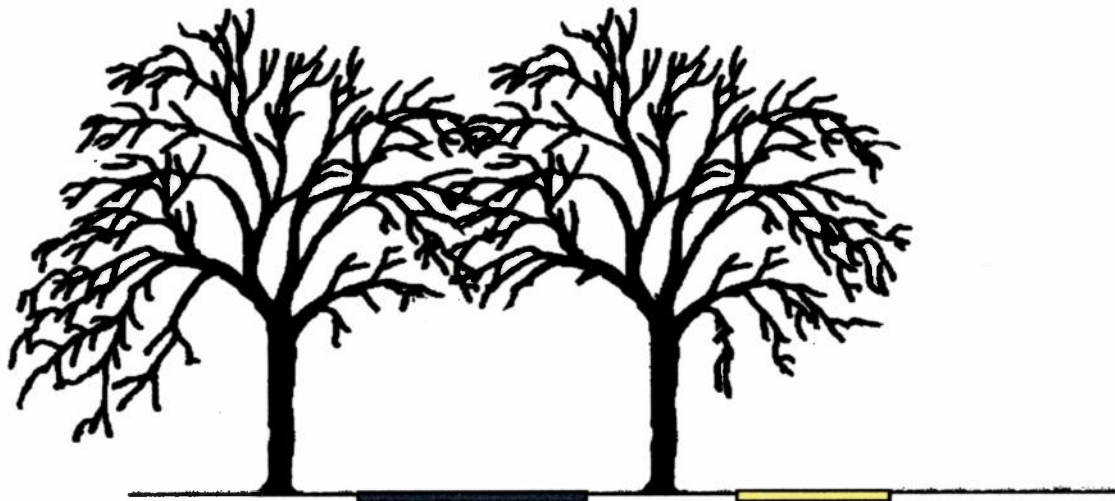
- standbeeld Den Uyl: ellips (lengte 20m, breedte 12m, dat is iets kleiner dan op de plankaart) van gralux daaromheen een 30 cm brede band van basaltblokken, erop ook 4-6 bomen met een mooie bloei (*Prunus avium*) en een tweetal banken en een prullenbak.
- barbecue/picknickplek: en gelijkzijdige driehoek met zijden van 20m ook hier gebruiken we de halfverharding van gralux Erop komt een veilige brandplaats van baksteen, twee picknick-sets (2 banken + tafel), prullenbakken en een of twee speeltoestellen voor de hele kleintjes zodat ze zich in het zicht van hun etende ouders kunnen uitleven.
- de vaste plantentuin wordt voorlopig ingezaaid met een zeer bloemrijk gras-kruidentmengsel, langs de rand komen een drietal banken en enkele prullenbakken, als er nog budget is kunnen ook de smalle paadjes middendoor al worden gemaakt.

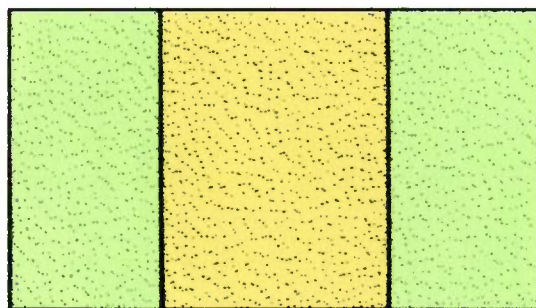

UITVOERINGSFASEN

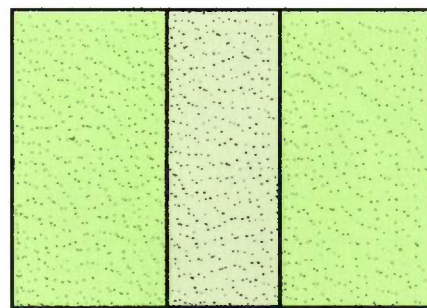

asfaltpad (3m) en graluxpad (2m) met laan

graluxpad (3m)

zandpad (1,5m)

PRINCIPEPROFIELEN 1:100

